

A vasvári domonkos kolostor

2011 május 07. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Évek óta vissza-visszatérünk a Dunántúl nyugati végeire, régi m?emlékeink kiapadhatatlan lel?helyére. Ki tudja, hányszor autóztunk már végig a 8-as számú országos f?úton az ?rségi és más vasi úti céljaink felé, de mindig sietve elhúztunk az úttól alig pár száz méterrel arrébb fekv? Vasvár mellett. Az elmúlt hónapokban is jó tucatnyi, szinte ismeretlen középkori falusi templomot látogattunk végig az ?si településközpont körül, míg végre „betévedtünk” a megyének nevet adó Vasvárra. Úgy látszik, vannak Magyarországnak rejt?zköd? városai is.
A Rába folyó völgyére ereszked? Vasi-Hegyháton, más néven a Kemenesalján fekv? Vasvárt Szent István király jelölte ki ispánsági székhelyül. A római provincia idején erre vezetett a Savariát Aquincummal összeköt? hadi út. A települést?l Gy?rvár, Egervár irányában több kilométer hosszúságban követhet? az a helyenként két méter gerincszélesség? töltésvonal, amelyet még talán az avarok építettek vagy a magyar honfoglalók emeltek a nyugati gyep?vonal meger?sítésére. A védvonal északi végpontja korai latin nevén Castrum Ferreum, azaz Vasvár volt. Körülötte alakult ki a középkori királyi vármegye.

A hagyomány szerint István király káptalant is alapított a Szent Mihály-dombon. A Miasszonyunk titulusú román kori templom alapfalait 1948-ban tárták fel; az ispánsági vár területén az 1980-as évek végén folyt ásatások során azután el?kerültek a föld alól a XI–XII. században épült, Szent Erzsébet tiszteletére szentelt és egészen az 1600-as évek közepéig használt körtemplom maradványai. A régészeti paradicsom egyetlen megmaradt középkori

emléke a klastrom. Hatalmas négyzet alaprajzú, er?dszer? épülettömb, délnyugati sarkán masszív bástyával. Belül tágas kereng?udvart találunk, amelyet három oldalról keresztfolyosók fognak körbe. Északi oldalához csatlakozik a rendház temploma. IV. Béla király alapította az 1240-es években a Szent Domonkos-rendi szerzetesek számára. Az alapítás pontos dátumát nem ismerjük, azonban id?pontja sz?k határok közé szorítható: egy 1254 el?tt keletkezett oklevél már említi a vasvári barátokat, az uralkodó pedig 1242–43-tól kezdte magvalósítani a tatár veszedelem idején tett szent fogadalmait az egyház javát szolgáló alapítványokkal.
A Szent Kereszt titulusú templom negyvenkét méter hosszú, tizenhat méter széles, egyhajós, három boltszakaszos épület, keleti oldalán négyszögletes szentéllyel. Tornya – a kolduló rendi szerzetesek egyházainál szokott módon – a szentély északi falához csatlakozik, az emeleten átnyíló ablakkal, ezáltal segítve a harangozás zsolozsmához igazítását. A szentély keleti zárófalán nyújtott félköríves ablakpár nyílik, hozzá hasonló formájú ablakelhelyezést több helyütt látni a szintén IV. Béla király alapította premontrei és keresztes lovagrendi kolostortemplomok román kori szentélyein. A f?bejárat a hajó déli homlokzatán található. Hét lépcs?fok vezet fel a lejt?s térr?l az eredetileg enyhén csúcsíves, bélletes kapuzathoz. Ezt az 1986-ban Haris Andrea régész által feltárt szép arányú, kora gótikus stílusú portált a m?emléki helyreállítás során az „új kor szellemében” teljesen átrajzolták, aminek eredménye egy sosemvolt formájú, de az építész ízlésér?l biztosan árulkodó kapuzat lett. Szerencsére megtartották a hajó északi oldalán látható, a világi hívek számára szolgált mellékbejáratot: a kapuzat ugyan befalazva, de hitelesen mutatja az alapítás korának stílusát. A templom gazdag barokk berendezése a XVII–XVIII. századból származik, a f?térre néz? homlokzat domborm?v? dísze – a Rózsafüzér királyn?je, lábainál Szent Domokos és Szent Katalin alakjával – 1912-ben készült. A még mindig renoválás alatt álló zárda-épületegyüttesben kapott helyet a Domonkos-rend történeti gy?jteménye.
Tartozunk még pár sorban ismertetni az évezredes múltú Vasvár történetét. Régi káptalanját 1108-ban említi oklevél, a település neve „Woswar” alakban 1141 és 1161 között szerepel el?ször írásban. A pannon korszak óta folytattak a környéken vasm?vességet, összegy?jtötték az úgynevezett gyepvasat, kohászatának és raktározásának nyomait szintén meglelték a várdomb területén. Vasvár 1279-ben városi címet és kiváltságokat kapott IV. László királytól. Megyeszékhelyként 1579-ig szolgált, ez utóbbi rangot ekkor Szombathely vette át, s ezzel megkezd?dött a török id?kben végvárként is szolgált Vasvár hanyatlása. Hiába fekszik fontos f?útvonal mellett, érinti a Szombathely–Nagykanizsa vasútvonal is, mégsem fejl?dött. Városi titulusát elveszítette, népessége megfogyatkozott. Jellemz?, hogy újkori históriájának – az 1664-ben megkötött vasvári békeszerz?dés után – az a legfontosabb eseménye, amikor 1983-ban újra várossá nyilvánították. Lakóinak száma még az utóbb hozzácsatolt településrészekkel együtt is ötezer alatt van, és tartósan csökken. Pedig szép környék?, rendezett, tiszta és csendes hely.

Ludwig Emil, mno

Ajánló